

અરજદારની ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમ ની કલમ ૪૫૧ અને ૪૫૭ મુજબની અરજી લગત હુકમ

અરજદારની હાલની અરજી વંચાણે લીધી.અરજદાર તથા વિધવાન એ.પી.પી. શ્રી ને સાંભળ્યા, રજુ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તેમજ રજુ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા.

હાલના અરજદારે તેઓની અરજીમાં રજુઆત કરેલ છે કે તેઓ અરજી માં જણાવ્યા મુજબના સરનામે હાલમા રહે છે તથા તેઓની સાથે સાયબર ક્રાઇમનો બનાવ બનેલ જે બનાવમાં તેઓના HDFC Bank ના ખાતા નંબર 50100067399588 માંથી રુપીયા 70000 ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે તેઓએ આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટમાં ૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરીયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરીયાદ તારીખ 13/04/2021 ના રોજ CCIRU130421-712202 ટીકીટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. જે સબબ સાયબર ક્રાઇમ પોલીસ ધ્વારા સામાવાળાના Canara Bank IFSC Code : CNRB0000033 ના 110000999000 ખાતામાં તેઓના ગયેલ નાણા પૈકી 18512 રુપીયા ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમ ની કલમ ૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ હતા જે હાલ સુધી સદર બેન્કમાં જેમના તેમ પડી રહેલ છે અને તેઓને પરત મળેલ નથી. અરજદારે વધુમાં જણાવેલ છે કે આ બાબતે એફ.આઈ.આર થયેલ નથી. તેઓને ખુબજ મોટુ આર્થિક નુકશાન થયેલ હોય તથા તેઓને ગુજરાન ચલાવવા માટે સદર રુપીયાની જરુર હોય સદર નાણાં તેઓના ખાતામાં પરત અપાવવા માટે ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમ ની કલમ ૪૫૧ અને ૪૫૭ મુજબ યોગ્ય તે હુકમ થવા અરજ કરેલ છે.

અરજદારની અરજી સબબ તપાસ કરનાર અમલદાર એટલે કે પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ, ગાંધીનગરનાઓને સદર ગુના બાબતે તમામ પેપર સહીત સ્પષ્ટ અભિપ્રાય રજુ કરવા હુકમ કરવામાં આવેલ.

જે અન્વયે નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ, ગાંધીનગર નાઓએ તારીખ ૧૬/૦૬/૨૦૨૨ ના રોજ તેઓનો અભિપ્રાય રજુ કરેલ છે. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તથા લગત કાગળો ધ્યાને લેતા તેઓએ જણાવેલ છે કે સાયબર ક્રાઇમનો ભોગ બનનાર નાણા જ્યારે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે ત્યારે આવા નાણાને તાત્કાલિક રોકવા તથા ગુના અટકાવવા માટે ગુજરાત સરકાર ધ્વારા સાયબર આશ્વસ્થ પ્રોજેક્ટ સામાન્ય નાગરીકો માટે શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે હાલ સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ હસ્તક ચાલુ છે અને તેઓ નાયબ પોલીસ અધિક્ષક તરીકે આ સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ ખાતે ફરજ બજાવે છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાયબર ક્રાઇમ ઈન્સિડન્ટ રીસ્પોન્સ યુનિટ માં સાયબર ક્રાઇમ નો ભોગ બનનાર નાણા જ્યારે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે તેને તાત્કાલિક રોકવાની કામગીરી કરવામાં આવે છે. સાયબર ક્રાઇમ ના ભોગ બનનાર નાગરીકો સીધી જ પોતાની ફરીયાદ ૧૦૦ નંબર(હાલ ૧૯૩૦) પર ડાયલ કરીને લખાવે છે ત્યારે ઈન્સિડન્ટ રીસ્પોન્સ યુનિટ ધ્વારા એક ટીકીટ નંબર આપવામાં આવે છે તેમજ સાથોસાથ જે શંકાસ્પદ બેંક ખાતામાં જે તે નાગરીકના નાણા ગયેલ હોય તે બેંકને નાણા ફીઝ કરાવવા તેમજ જો નાણા ત્યાંથી ટ્રાન્સફર થઈ ગયેલ હોય તો તેની માહિતી આપવા માટે તેઓની કચેરીએથી સીઆરપીસીની કલમ ૯૧ તથા ૧૦૨ હેઠળ નોટીસ આપવામાં આવે છે. નોટીસ આધારે બેંકો ધ્વારા આ શંકાસ્પદ રીતે મેળવાયેલા નાણા ફીઝ કરવામાં આવે છે.

નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઈમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઈમ, ગાંધીનગર નાઓએ વધુમાં જણાવેલ છે કે, હાલના અરજદારશ્રી હુસમુખભાઈ સોનધરા નાઓ સાથે સાયબર ક્રાઈમનો બનાવ બનેલ હતો. જેમાં અરજદારની બેંક HDFC Bank ના ખાતા નંબર 50100067399588 માંથી રકમ 70000 રૂપીયા ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે અરજદારે આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટમાં ૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને પોતાની ફરીયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરીયાદ આધારે અરજદારને ટિકિટ નં. CCIRU130421-712202 આપવામાં આવેલ. આ અરજદારની ફરીયાદ આધારે સાયબર ક્રાઈમ સેલ સીઆઈડી ક્રાઈમ દ્વારા અરજદારના ઉપરોક્ત ખાતામાંથી ગયેલ નાણા પૈકી સામાવાળા શંકાસ્પદ બેંક Canara Bank IFSC Code : CNRB0000033 ના 110000999000 ખાતામાં તેઓના ગયેલ નાણા પૈકી 18512 રૂપીયા સીઆરપીસી કલમ ૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ છે. જે નાણા પાછા ખેંચવા માટે અરજદારશ્રીએ આપ નામદાર સાહેબની કોર્ટમાં અરજી કરેલ હોય અને તે સારુ તેઓનો અભિપ્રાય માગેલ છે. જે બાબતે તેઓએ જણાવેલ છે કે અરજદારશ્રીનાઓના સામાવાળા શંકાસ્પદ બેંક Canara Bank IFSC Code : CNRB0000033 ના 110000999000 ખાતામાં તેઓના ગયેલ નાણા પૈકી 18512 રૂપીયા ફીઝ થયેલ છે જે સદર બેન્ક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાયેલ છે તથા સદરહુ ખાતુ સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતુ સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી જેથી તે રૂપીયા અરજદારશ્રીને પાછા આપવા તેઓનો અભિપ્રાય થાય છે.

સદર કામે અરજી સાથે રજુ કરવામાં આવેલ બેંક પેપર્સની નકલ ધ્યાને લેતા તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ અભિપ્રાય તથા તેને લગત કાગળો ધ્યાને લેતા તે હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે હાલના અરજદારના બેંક HDFC Bank ના ખાતા નંબર 50100067399588 માંથી રકમ 70000 રૂપીયા ઉપડી ગયેલ તેમજ સદર નાણા શંકાસ્પદ બેંક Canara Bank IFSC Code : CNRB0000033 ના 110000999000 માં ગયેલ હોય અરજદાર દ્વારા આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટમાં ૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરીયાદ નોંધાવેલ હતી જે ફરીયાદ તારીખ 13/04/2021 ના રોજ CCIRU130421-712202 ટીકીટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. આમ સદર હકીકત ધ્યાને લેતા અરજદારના ઉપર જણાવ્યા મુજબના ખાતામાંથી નાણા ઉપડી ગયેલ હોવાનું તથા શંકાસ્પદ બેંકના ખાતામાં ટ્રાન્સફર થયાનું હાલના તબક્કે સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે. તદઉપરાંત રેકર્ડ પરની હકીકત ધ્યાને લેતા હાલના કામે આજદીન સુધી કોઈ એફઆઈઆર થયેલ હોય કે હાલના કામે કોઈની ધરપકડ કરવામાં આવેલ હોય તેમ જણાઈ આવતું નથી તેમજ બનાવ બન્યે આટલો લાંબો સમય પસાર થયેલ હોવા છતાં આજદીન સુધી અરજદાર સિવાય અન્ય કોઈએ સદર નાણાની અત્રેની અદાલત સમક્ષ માગણી કરતી કોઈ અરજી કરેલ નથી તદઉપરાંત તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય ધ્યાને લેતા તેઓ સમક્ષ પણ કોઈએ આ નાણાની માગણી કરેલ હોય તેમ જણાતું નથી તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર બેન્ક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાવેલું છે તથા સદરહુ ખાતુ સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતુ સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી જેથી તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર નાણા અરજદારશ્રીને પાછા આપવા સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપેલ છે. જેથી અત્રેની અદાલતના માનવા મુજબ હાલના અરજદાર સદર નાણાનો કબજો મેળવવા હકકદાર હોવાનું જણાય છે.

આ તબક્કે સદર નાણા પરત આપવા બાબતે અત્રેની અદાલતની સત્તા હકુમત જોતા ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ ની કલમ ૪૫૭ માં નીચે મુજબ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે—

457. Procedure by police upon seizure of property.

(1) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during an inquiry or trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.

(2) If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall, in such case, issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation.

આમ ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનીયમની કલમ ૪૫૭(૧) માં જણાવ્યા મુજબ જ્યારે કોઈ પણ પોલીસ અધિકારી ધ્વારા મિલકતની જપ્તીની જાણ મેજીસ્ટ્રેટને કરવામાં આવે અને તપાસ દરમિયાન આવી મિલકત અદાલત સમક્ષ રજુ કરવામાં આવેલ ન હોય ત્યારે મેજીસ્ટ્રેટને આવી મિલકતના નિકાલ અથવા તો કબ્જા બાબતે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવાની સત્તા આપવામાં આવેલ છે તદઉપરાંત નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ ધ્વારા ગોવિંદભાઈ તેજાભાઈ બારીયા વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૧ (૨) જીએલએચ ૭૨૬ ના કેસમાં પેરા નં. (૯.૨), (૧૦) તથા (૨૨) મા પણ નીચે મુજબ ઠરાવેલ છે.

(9.2.)Shri Pandya has cited so many authorities with regard to legal possession of Sec. 451 and Sec. 452 of CrPC Here in this case owner lodged a complaint in the police station for which offence has been registered for theft having been committed in respect of two vehicles. That two vehicles have been found from the possession of the purchaser but at the same time the Investigating Officer has come to a conclusion that complainant has filed a false case and therefore muddamal vehicles are seized during the course of the police investigation and Investigating Officer has reported about such seizure of two vehicles, from the purchaser to the Court and therefore Section 457 of CrPC will be applicable. In no case Sec. 451 Cr. P.C. will be applicable to this case. Sec. 457 of Cr. P.C. reads as follows:

"Sec. 457 Procedure by police upon seizure of property:

[(a) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during an inquiry or trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.]

"(2) If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall in such case issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation."

(10.) On reading aforesaid section, it is crystal clear that words "may make such order as he thinks fit" are of much importance. When word 'may' is used discretion has been given to the learned Magistrate, of course that discretion is to be exercised judicially keeping in mind the well settled principles of law. The words "to the person entitled to the possession thereof" are also important and relevant. **From the papers if the learned Magistrate has come to a conclusion that particular person is entitled to the possession of the vehicles then he can pass the order directing the muddamal article to be handed over to that person.** From record it appears that the purchaser has paid Rupees 3,10,000/-- to the owner of the vehicles and Society was knowing about the fact that owner has already sold vehicles to purchaser.

(22.) As discussed earlier, when the learned Magistrate has followed the decision of this Court, in Hussain Amibhai Qureshi (supra), it cannot be said that he has passed an order contrary to well settled legal position with regard to return of muddamal articles under Sec. 457 of CrPC pending the inquiry.

આમ ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ સદર કેસની તમામ હકીકત, સંજોગો તથા રજુ દસ્તાવેજો ધ્યાને લેતા સદર નાણા બેંકમાં જમા હોય તેથી સદર રોકડ રકમના દર તેમજ સીરીયલ નંબર બાબતનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી તેમજ ભવિષ્યે પણ મુદ્દામાલની ઓળખ બાબતની કોઈ તકરાર કે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય તેમ નથી. વધુમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ ધ્વારા સુંદરભાઈ અંબાલાલ દેસાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૩ (૧) જી.એલ.એચ.પાના નંબર ૩૦૭ ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો ધ્યાને લેતા પણ ઉપરોક્ત જણાવેલ કારણોસર હાલની અરજી મંજૂર કરવા પાત્ર જણાતી હોય ન્યાયના વિશાળ હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

હુકમ

અરજદારની અરજી આથી ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનીયમની કલમ ૪૫૭ હેઠળ આથી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અરજદારને સદર ગુનાના કામે સીઝ કરવામાં આવેલ રોકડ રકમ રૂ. 18512 પુરા દોઢી રકમના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા તેટલીજ રકમના સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી આ કેસના આખરી નિકાલ સુધી નીચેની શરતોને આધીન વચગાળાની કસ્ટડી સ્વરુપે પરત સોંપવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

આથી , Canara Bank IFSC Code : CNRB0000033 ને હુકમ કરવામાં આવે છે કે, હાલનો હુકમ મળ્યેથી દિન-૧૦ માં તેમની બેંકમાંના એકાઉન્ટ નંબર 110000999000 માં અરજદારના જે રૂ. 18512 જમા છે તે રકમ HDFC Bank ના એકાઉન્ટ નંબર. 50100067399588 માં જમા કરાવી તેની જાણ અત્રેની અદાલતને તથા લગત પોલીસ સ્ટેશનને કરવી.

શરતો-

- (૧) અત્રેની અદાલત જ્યારે ફરમાવે ત્યારે અરજદારે આ નાણા અદાલત સમક્ષ રજુ કરવાના રહેશે.
- (૨) ઉપરોક્ત ખાતાધારક વ્યક્તિ કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સદર નાણા પર કલેઈમ કરે અને પોતાનો હક/હિત પુરવાર કરે તેવા સંજોગોમાં અરજદારે સદર રકમ પરત કરવાની રહેશે.
- (૩) આ કેસનો આખરી નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી અરજદારે સદર મુદ્દામાલ રોકડ નાણા અન્ય કોઈને ગીરો, બક્ષીશ કે અન્ય કોઈ રીતે ટ્રાન્સફર કરવા કરાવવા નહીં.
- (૪) સદર મુદ્દામાલ રકમનો કોઈ ગુનાહીત કામે ઉપયોગ કરવો/કરાવવો નહીં.
- (૫) કોઈ પણ શરતનો ભંગ થયેથી હાલનો વચગાળાનો હુકમ આપોઆપ રદ ગણાશે તથા મુદ્દામાલ રોકડ રકમ ફરીથી જપ્ત થવાને પાત્ર રહેશે તથા બોન્ડ અને જામીનગીરીની રકમ પણ વસુલ કરવાને પાત્ર રહેશે.

હુકમ આજરોજ તા.૨૬મી જુન, ૨૦૨૨ ના રોજ સ્પેશીયલ સીટીંગમાં વાંચી સંભળાવી મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

અમદાવાદ.

તા. ૨૬-૦૬-૨૦૨૨

(જે.બી.પરીખ)

ચીફ મેટ્રોપોલીટન મેજીસ્ટ્રેટ,
મેટ્રોપોલીટન મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટ, અમદાવાદ
કોડ નં.- GJ00414